

Alta kommune

Referat og oppsummering

Planverksted; kunnskap og kompetanse

Alta, 10. oktober 2013

#Rullering av
kommuneplanens
samfunnsdel 2014-
2026

Innledning

Høsten 2013 står i medvirkningens ånd i anledning rullering av kommuneplanens samfunnsdel. Torsdag 10. oktober 2013 gjennomførte Alta kommune planverksted for satsingsområde 1: Kunnskap og kompetanse. Planverkstedet var planlagt av og gjennomført ved den nedsatte administrative arbeidsgruppa. Planverkstedet ble gjennomført som et *innspillseminar* der et antall foredragsholdere var på programmet og ble etterfulgt av kortere innspill fra flere kompetanseaktører i Alta.

Kommunens administrative arbeidsgruppe består av:

- Ernst R. Mortensen (leder)
- Robin Rasmussen
- Gøril Karlsen
- Nina Sørensen
- May H. Ditlefsen
- Andreas Foss Westgaard (sekretær)

Tid, sted og deltakere

Planverkstedet ble holdt 10.10.13 på universitetets campus Alta i tidsrommet kl. 11.00-15.00. Første halvtime var minglelunsj. En ekstra takk rettes Ingvar Hauge ved UiT for rask og god oppfølging av vår forespørsel om lokale og deltakelse fra studenter og ansatte. Det ble ikke ført nøyaktig deltakerliste, men foruten de som hadde innspill (og som er gjengitt under) deltok også med sin tilstedeværelse:

- Planutvalgets faste medlemmer
- Rådmannens ledergruppe
- Adm. arbeidsgruppe
- + et antall andre tilhørere fra UiT, Alta vgs. og kommuneadm.

Ungdomsrådet ble invitert, men har av ulike årsaker vært forhindret i å møte. Arbeidsgruppa vil ta initiativ til eget medvirkningsmøte så snart nytt ungdomsråd har konstituert seg.

Innledninger

Planverkstedet ble åpnet med en velkomst ved leder for adm. arbeidsgruppe Ernst R. Mortensen. Mortensen fungerte dessuten som planverkstedets konferansier.

Innspill

Den adm. arbeidsgruppa hadde på forhånd invitert 4 hovedforedrag og et utvalg kompetanseaktører i Alta til å holde 3 minutters innspill i anledning planprosessen. Under følger en gjennomgang av hovedinnholdet i de 18 foredrag/innspill som ble holdt. Gjennomgangen er i referatsform og gjort på bakgrunn av lydopptak av alle innspillene som er lagret på kommunens interne fellesområde under mappa for rulleringen av kommuneplanens samfunnsdel.

Anne Husebekk, rektor UiT Norges arktiske universitet

- UiT kommer styrket ut av den nye regjeringstiltredelsen. Den vil satse på kunnskap og Nord. Kunnskap som «navet i nordområdesatsingen» holder også i forhold til H/FRP-regjeringserklæringen. Viktig at den nye regjeringen forplikter seg til en utvikling vi setter pris på i nordområdene.
- Snakke om i dag: Muligheter for Alta kommune og Finnmark fylke jamfør UiT Norges arktiske universitet. Også forventninger til Alta kommune.
- Fusjonsplattform HiF-UiT som grunnlag. Skape en sterk regional aktør med gode strategier for vekst i høyere utdanning og forskning. Vekst i høyere utdanning og forskning er grunnleggende for å bygge Nord-Norge sterkere. Fusjonsplattformen god konstruksjon. Strukturen i universitets- og høgskolesektoren er også frosset av den nye regjeringen.
- UiT et av 4 breddeuniversiteter i Norge. Organisasjonskartet. Tematiske fakulteter, med unntak av Finnmarksfakultetet. 4 campuser.
- Universitetet skal være regional drivkraft. Samarbeidspartner med Samisk høgskole, Universitet i Nordland, Høgskolene i Narvik, Harstad og Nesna. Samlet kunnskapsfelt i Nord-Norge gjør oss sterke. Vi må få til samarbeid og ikke bli preget av strid.
- Nasjonale oppgaver; utdanning og forskning.
- Internasjonalt samarbeid: Russland, Finland, Sverige mv.
- Utfordringer i nord: Demografi, studiekompetanse blant ungdom. For å være attraktiv må UiT ha en faglig bærekraft og vitalitet. Fagene må være relevante for Nord-Norge, moderne og i utvikling, samt virke tiltrekkende på studentene. Spredt befolkning krever at vi er god på desentralisert utdanning. Her har Alta utmerket seg. Tankekors at Høgskolen i Telemark er stor på lærerutdanning i Finnmark. Vi er ikke attraktive nok og må ta det på alvor. Næringslivet beveger seg nordover. Utdanningene må gjenspeile denne etterspørselen.
- Intensjon med fusjonen å videreutvikle de gode studiene i Finnmark: Reiseliv, sosialfag, sykepleie – studieplaner oppdateres. Grenseboerskapet i Sør-Varanger viktig for UiT. Lærerutdanningen styrkes med 5-årig integrert masterutdanning. «Universitetsskoler» en mulighet for kommunen. Kulturarbeid og entreprenørskap spennende studie som kan eksporteres til Tromsø og kunstfagene der.
- Studieplasser 3-årig ingeniørutdanning i Alta i samarbeid med Høgskolen i Narvik. Spesialisering arktiske anlegg; infrastruktur (vei, havn, tunnel), mineral og gruvedrift og ras/skred. Ønsker å se ingeniørutdanningen i Nord-Norge under ett. Spesialisering ulike steder. Nytt også studie i landskapsarkitektur. Y-veien (yrkesvei inn i ingeniørutdanningen) i Hammerfest og Kirkenes. 4 studieplasser medisinerutdanning med to siste år i Finnmark (Hammerfest/Kirkenes/Alta).
- Gjennomgang av resultater fra kandidatundersøkelser UiT. Svært mange tilfredse! Og mange blir værende i Nord-Norge. Studentene etterspør mer kontakt med arbeidslivet.
- Halddeobservatoriet – Første introduksjonen av forskning i Nord-Norge; Kristian Birkeland 1918. Alta kommune har restaurert husene, men observatoriet står for fall. UiT ønsker å restaurere observatoriet og bruke det f.eks. i studiesammenheng og for Alta som

Nordlysbyen (bla. Nordlysattraksjonen i Nordlyskatedralen. Har snakket med ordfører om dette og ønsker oppstart 2014.

- Uro rundt anvendt forskningsinstitusjonen Norut Alta. Ikke stolt av og ikke lett. Ønsker arbeidsro og et sterkt Norut.

Jan Dietz, Foresight Finnmark

- Framtidsscenarioer for Finnmark anno 2033. Hva som har skjedd så langt og betydningen for RUP.
- Kunnskap og kompetanse i Alta neste 12 år: Hvilke nye muligheter og trusler må vi vurdere? Hva slags strategier trenger Alta for å spille sin rolle i dette nye store bildet?
- Scenarier (framtidsbilder) er fortellinger om hvordan et samfunn eller et marked kan se ut i morgen og utviklingen som har ledet dit.
- Scenarier er til for å brukes: 1. Hvilke nye kunnskapsbehov oppdager vi? 2. Hva slags (nye) strategier trenger vi? – Skal lede til felles handling.
- Foresight Finnmark - Bakgrunn:
 - Behov for framtidsorientering – løfte seg fra det «hverdagslige»
 - Behov for regional dialog
 - Behov for felles handling
- Intellektuell dugnad for Finnmark. Mer enn 50 deltakere totalt.
 - Utforske grunnlaget for å tenke og handle langsiktig
 - Engasjere flere i diskusjonen om næringsutvikling
 - Bygge sterkere tillit
- Viktigste resultater:
 - Fire spennende scenarier som står til rådighet for regionen.
 - Innsikter og perspektiver som inngår i arbeidet med revidert RUP – regionalt utviklingsprogram (2014-2023).
 - Styrkede nettverk og erfaring med regional foresight.
- RUP-veikart som resultat av prosess under dialogkonferansen i Hammerfest august 2013:
 - A: Kompetanse og innovasjon
 - Innovative næringsklynger
 - Finnmarkingen = gründer
 - Finnmark – kultur for læring
 - B: Infrastruktur, logistikk og kommunikasjon
 - Kraftig forbedret transportinfrastruktur
 - Kraftinfrastruktur for næringsliv og samfunnssikkerhet
 - Datakommunikasjon og mobilnett for hele fylket
 - Prioriteringer og planlegging
 - C: Det internasjonale Finnmark
 - Bedre mottakelse av innflyttere
 - Finnmarkingen som kompetent verdensborger (ledende på arktisk kompetanse)
 - Suveren på samarbeid i nord.
- **Fire scenarier om Finnmark anno 2033:**

- 1: *Tilskueren*. Dette er historien om et intenst kappløp om ressurser og innflytelse i Arktis, med Finnmark som tilskuer. Utnyttelsen av olje og gass har skutt fart, men gir få ringvirkninger.
 - Sentralisering av beslutninger (Oslo, Brussel, Moskva)
 - Store funn, men få lokale ringvirkninger
 - Russisk deltagelse i ressursutnyttelsen
 - Gode tider for primærnæringene, lite innovasjon i andre næringer
 - To store kommuner i Finnmark
- 2: *Pardans i nord*. Dette er historien om norsk-russisk pardans i nord. Finnmark og Murmansk Oblast utgjør en ny livskraftig region: Region Nord, og Finnmark er spydspiss i det nye norske oljeeventyret.
 - Internasjonalt miljø- og energisamarbeid i nord
 - Russiske regioner har spillerom - nært samarbeid Finnmark / Murmansk → «Region Nord» (indre marked)
 - Mange ringvirkninger fra offshore
 - Vekst innenfor mineral, vind og oppdrett
 - Betydelig befolkningsvekst (100.000 i 2033)
- 3: *Naturreservatet*. Dette er historien om et Finnmark som blir et symbol på ren natur og uforfalskede verdier. Verden er konfliktfylt, og Finnmark er Europas mest særpregede opplevelsesregion.
 - Kamp om ressurser, Finnmark blir sikkerhetspolitisk kjerneområde (igjen)
 - Pendlersamfunn «Fly in, fly out»
 - Finnmark økofylke og pustehull for krisepreget Europa
 - Samisk kultur blomstrer som reaksjon på rotløshet
 - Punktbosetning og synkende befolkning
- 4: *Opportunisten*. Dette er historien om improvisasjon og samarbeid på Nordkalotten. Det er mineralnæringen som gir størst vekst i Finnmark.
 - Spent mellom EU og Russland
 - Nordisk samarbeid viktigere
 - Innflytelse gjennom pomordiplomati og Sametinget
 - Gruvedrift snarere enn reindrift
 - Rivende utvikling innenfor marine næringer

Jan S. Dølor, Norges forskningsråd

- Om kompetansearbeidsplassenes framvekst i Alta og betydningen av kunnskap og kompetanse i et framtidsperspektiv.
- Legger vekt på koplingen næring og forskning. Trekke det inn mot kompetansearbeidsplasser som vekstimpuls.
- Hva er en kompetansearbeidsplass? «Spesialiserte arbeidsplasser med krav til høyere utdanning» (NOU 211:3). Må forstås som en avgrensning av en «sektor» (kompetansekrav i alle næringer og yrker).

- Kunnskapsbasert næring. Internasjonal kvalifisering. Kunnskap er råvaren, produksjonsmiddelet og produktet. Snart 20 % av sysselsetting nasjonalt. 15 % av verdiskapningen. Ca. 55 % vekst i sysselsettingen i perioden 1990-2008.
- Kunnskapsbasert næringsliv betydelig i Alta. 1217 sysselsatte i 2010. 12 % av totalt sysselsatte. Ikke offentlig sektor medregnet. 59 % kvinner.
- Kunnskapsparken synlig lokal arenabygging. 31 bedrifter, 145 ansatte. Næring, kultur, kafé, møteplass.
- Alta en innovativ region. Mange bedrifter i Alta rapporterer at de bedriver innovasjon.
- Kompetanseintensiv offentlig sektor. Kommunen, fylkeskommunen, Statnett, FoU-sektoren, helsesektoren mv. Etableringen og satsingen på det som var Høgskolen i Finnmark og nå blitt del av UiT er kanskje undervurdert som vekstfremmende drivkraft i Alta.
- Nils Aarsæther: Prosentvis vekst i Nord-Norge størst i Alta, Bodø og Tromsø. Alle disse byene er baser for utdanning kunnskapsindustri.
- Kompetansearbeidsplasser en viktig grunn til at Alta har vokst (1,2 % årlig vekst fra 1990) og samspillet mellom: FoU-miljøene, kompetanseintensiv offentlige aktører og kunnskapsbaserte bedrifter. Trolig også forklarende på at regionen er innovativ – noe som selvforsterker veksten. Enda mer spennende er veksten som nå kommer i andre deler av fylket (+ 1400 på 4 år).
- utfordringer på Finnmarksnivå: Ikke bare må vi stoppe utflytting, vi må øke innflyttingen. Modne næringer som kommer. Globale aktører. Hvordan sikre at Finnmark også for del av utviklingsarbeidet hos aktørene.
- Også store muligheter: Kunnskap og kunnskapsarbeidsplasser flytter dit betingelsene for å utvikle ny kunnskap er størst. Det gir store muligheter i økt aktivitet. Kunnskap tiltrekker kunnskap – kan bli en nøkkelfaktor for Alta.
- Hva tiltrekker kunnskapsarbeiderne:
 - Faglige utfordringer
 - Alternative karrieremuligheter
 - Jobb for to
 - Sosialt nettverk
 - Bostedskvalitet, friluftsliv, kulturtilbud
 - Attraktivitet – samspill mellom faktorer kan gi selvforsterkende vekst.
- Kompetansearbeidsplasser er et godt eksempel på viktigheten av sammenhengene i kommuneplanens samfunnsdel. Alle faktorer viktig for kompetansearbeidsplasser.
 - Tenk større enn kommunen
 - Synliggjør en spennende og attraktiv region og bosted
 - Utnytt mulighetene for kopling mellom kompetansemiljøene, og mellom næringsliv, samfunnsliv og offentlige aktører.
 - Sats (også) på kompetansemiljø som grunnlag for videre vekst gjennom å utnytte og forsterke grunnlaget som finnes.
 - Kommunen og andre i offentlig sektor bør i likhet med næringslivet forsterke sin rolle som bestiller av FoU og utvikle innovative løsninger i samarbeid med kunnskapsmiljø. Helse er et eksempel på slikt samspill i Alta.

- Utviklingsorientering og innovasjon er rekrutterende!

Kenneth Johansen, kommuneoverlege og prosjektleder «Altamodellen» (miks med noe innhold fra Daniel Haga også)

- Helse som «driver» av behov for kunnskap, kompetanse og arbeidskraft.
- Utfordringsbildet mot 2020:
 - Befolkningens sammensetning og behov endres
 - Tydeligere krav til dokumentert kvalitet
 - Ansatte i helsetjenesten blir en knapphetsfaktor
 - Økonomisk vekst bremses for spesialisthelsetjenesten
- Alta har ung befolkning og relativt få eldre, men framover ventes doubling i perioden til 2030.
- Brukergruppen funksjonshemmede for aldersgruppen 11-17 år indikerer en 6 ganger økning av antallet ressurskrevende brukere. Store ressurser, komplekse tjenester.
- Helse er en betydelig næring i Alta. Vokst markert seinere år. Kommune, foretak, private.
- Alta kommune 500 årsverk. 730 ansatte. Omsetning ca. 500 mill.
- Alta helsesenter – Altamodellen
 - 400 ansatte 15 000 kvm
 - Mange aktører; Alta kommune, Finnmark fylkeskommune, private, Helse Finnmark, Opptreningssenteret i Finnmark
- Utvikling Alta siste 15 år
 - Doubling i antall allmennleger. Nå snart 30.
 - DPS: Fra 4-5 til 75 ansatte
 - Areal: Fra 6000-7000 kvm til 15 000 kvm.
 - Ambulanse: Fra «sjåfører» til fagarbeidere.
 - Spesialistpoliklinikk: Fra noen hundre til 21 000 kontakter/år
 - E-helse: Alta ledende i landet. F.eks. velferdsteknologi.
- Utvikling Alta neste 15 år:
 - Utvikling av spesialisthelsetilbudet i Alta/Vest-Finnmark
 - Mandatet legger opp til en betydelig økning av spesialisthelsetjenester.
 - Kommunen:
 - Befolkningsøkning
 - Økning i antall eldre
 - Økning ressurskrevende brukere
 - Mer psykiatri/rus
 - Mer ansvar pga. samhandlingsreformen
 - Breddekompetanse og evne til å dele kompetanse i team med andre profesjoner vil stå sentralt.
 - Arbeidskraftutfordring i helsetjenesten som ikke kan løses med mer utdanning – vi trenger flere hender til å gjøre oppgavene som ikke krever høyere utdanning.
 - Mulighetsbilde for Alta – gå etter lokale fortrinn (Daniel Haga):
 - Alta er stor kommune, som uansett struktur vil bestå
 - Universitet

- Godt utbygd og høykompetent helse- og omsorgstjeneste
- Fokus på kompetanse sett fra kommunens behov
- Tett samarbeid med universitetet
- Samarbeid om innovasjon
- Utvikle modeller for kompetansedeling mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten – her har Alta sterke tradisjoner og gode arenaer å spille på.

Marianne Haukland, studentparlamentsleder UiT Norges arktiske universitet

- Med kunnskapen – Kompetanse og utdanning i Finnmark
- Behov:
 - Finnmark trenger flinke studenter med studiekompetanse
 - Alta må være attraktiv som studentby
 - Flytting til Finnmark med utdanning
- Fokus på utdanningen; før, under og etter – forskjellige behov, men like viktige for Alta.
- Før: Alta vgs.
 - Ansvar for utdanning av unge i Finnmark
 - Andelen borteboere høy i Alta. Alta kommunes ansvar for å ta vare på borteboere.
 - Viktig med høy andel med studiekompetanse i Finnmark. Rekrutteringsgrunnlag i neste omgang.
 - Ansvar for egen læring? Hva når man ikke ønsker å ta ansvaret?
- Under: Høyere utdanning i Alta
 - Attraktivitet
 - Bra og enkelt å bo. F.eks. god kollektivtransport.
 - Vertsbymelding (eks. Tromsø; gjensidig ansvarsfordeling)
 - Praksis i utdanningen. Studenter ut i relevant arbeidsliv (internships, masteroppgavematikker, -problemstillinger mv.)
 - Samarbeid med næringsliv
- Etter:
 - Kunnskapsbedrifter
 - Attraktivt for unge å bo/leve. Konkurransen med storbyenes tilbud merkes. Gjøre det enklere å selge Alta til utflyttere om at Alta er verdt å flytte tilbake til.

Anette Berger, leder Utdanningsforbudet i Alta

- Utgangspunkt: Barnehager og skoler.
- Kvalitet i førskolen og grunnsopplæringen, men hva er kvalitet?
- Resultatkvalitet, nevnes ofte, men er avhengig av struktur.
- Betydningsfulle faktorer:
 - Antall barn per voksen
 - Personalets kompetanse
 - Pedagogtettethet

- Lærertettheten har gått i feil retning siste årene med høyere andel større grupper (over 20 elever i ordinær undervisning). Alta ungdomsskole 31-34 elever samlet i ordinær undervisning. Dette fremmer ikke kvalitet i grunnopplæringen.
- Lærernes kompetanse viktig for elevenes læringsmiljø og resultater, derfor av betydning for kvaliteten i Altas barnehager og skoler. Alta har god lærerdekning og godt kompetente lærere. Kompetanseutviklingsstrategien gjennom RSK er også bra. Men kompetansebehovet bør ikke underfinansieres slik som i dag. Kompetansen i barnehagene bør styrkes gjennom etter- og videreutdanning for personalet.
- Viktigst er at kompetansen som lærere og ledere i barnehager og skoler besitter gis nødvendig tid og muligheter til å brukes til det beste for elevene. La lærere være lærere og ledere være ledere. Ikke bruke arbeidstida til annet forefallende arbeid, rapportering mv.
- Pedagogtettheten er et av de klareste kvalitetskriteriene i barnehagene. Klar sammenheng mellom kvalitet og pedagogisk bemanning i barnehagene. Alta kommune bør ta mål av seg å ha minst 50 % av de ansatte i barnehagene i Alta bør ha førskolelærerutdanning eller tilsvarende.

Mads Stian Hansen, kommunalleder oppvekst og kultur

- Alta kommunes satsing på grunnskolen.
- Prinsipp for grunnopplæringen i Alta kommune: Alt vi gjør skal være fundert på forskning og dokumentert god praksis.
- Skolers resultat avspeiler i stor grad sosiokulturelle forhold. Viktig bakteppe.
- Skoleutvikling er generasjonsarbeid.
- RSK – regionalt samarbeidskontor i Vest-Finnmark er ledet fra Alta. Premissgiver for skoleutviklingen for 7 kommuner. Kommunene kan i tillegg har egen plan.
- Satsingsfelt i Alta:
 - Grunnleggende ferdigheter i lesing i skriving – viktigst!
 - Vurdering for læring – læreres vurderingspraksis og relasjonen lærer elev.
 - Tidlig innsats.
 - Læringsmiljø og pedagogisk analyse.
 - Læringsmiljø – trivsel for elever og elever-lærer.
- Tilstandsrapport grunnskolen. Lagt fram for kommunestyret siste 8-10 år. Involvere politikere i større og grad og legge bedre grunnlag for politiske prioriteringer.
- Mål for altaskolen:
 - Færrest mulig elever på laveste kategori (nivå 1) i nasjonale prøver i lesing.
 - Bedre enn landsgjennomsnittet målt i skolepoeng ved utgangen av grunnskolen. Dette er våre egen læreres vurdering. Eksamenskarakterer vurderes av eksterne.
 - Et godt og inkluderende læringsmiljø.
- Hver 4. elev i Alta er på nivå 1 i lesing på 5. trinn. Det er for mye. Alta ligger over landsgjennomsnittet hva gjelder høyeste nivå. Det er bra.
- Oppsummert:
 - Skoleutvikling er generasjonsarbeid
 - Opparbeide kultur for læring
 - Foreldre

- Lærere og skolars kompetanse
 - Betydelig større fokus på skolars resultat, både skolepoeng og miljø. Skolene må bli bedre på å bruke det verktøyet nasjonale prøver er ment å være. F.eks. Bossekop skole er svært god på dette.
 - Det politiske Alta involveres.
 - Vi er underveis.
 - Alta er ledestjerne på mange områder for andre kommuner i regionen.

Inger Persen, rektor Alta videregående skole

- Kvalitetsnivået på vei opp.
- 1300 søkere til 900-1000 elevplasser.
- Alta vgs. visjon: Vi skal sette spor i nord. En nordområdeskole som utdanner ungdom med stolthet og identitet til fylket med ønske om å komme tilbake.
- Tre satsingsområder:
 - Nærvær og relasjoner
 - Grunnleggende ferdigheter, yrkesretting og relevans
 - Vurdering for læring
- 25 % skårer under grunnleggende ferdigheter i lesing/skriving/regning. Måltrettete tiltak.
- Andelen elever som slutter er 7,5 %, dobbelt av landsgjennomsnittet. Viktigste årsaker er mangel på motivasjon, skolelei, feilvalg og bytting av programområder. Viktig sammenheng med om elevene kommer inn på sitt førstevalg eller ikke.
- Tidl. maskin og mek. (nå tekn.ind.prod.) er blitt svært populært og har høyt karaktersnitt. Hva skjer da med de som før gikk på maskin og mekk? 80 søkere til 45 plasser. 35 kommer ikke inn som har dette som førstevalg. Havner på andre linjer og slutter svært ofte.
- Finnmarks flinkeste elever kommer til Alta, mens Altas svakeste blir borteboere andre steder i fylket. Svakest grunnlag i utgangspunktet og blir boende borte uten støtten hjemmefra. Her er den største utfordringen på langt sikt ift. gjennomføring.
- Alta mest attraktivt bosted i Finnmark. Mest av alt et kompetansesenter – svært viktig. Dette kan vi dra enda mer veksler på enn vi har gjort til nå.
- Strategier og tiltak:
 - Tenk kvalitet
 - Tenk samarbeid
 - Tenk helhet
- Kvalitet i skolen
 - Tidlig innsats. Mange detter av allerede i 5. klasse. Mange lærer seg strategier for ikke å bli sett i klasserommet.
 - Skolestruktur og ressurser til skolen. Ostehøvelprinsipp som gjør at ingen skoler har ressurser til å sette inn tiltak og mindre grupper bidrar ikke til økt kvalitet.
 - Fokus på relasjonen til læreren. Nødvendig med ressurser til nok lærere.
- Karriereveiledning. Norge må bli bedre på dette. I Danmark starter man i 4. klasse. Man må gjøre ungdom tidlig bevisst på egne egenskaper og interesser slik at de bedre er i stand

til å velge rett studieretning. Profesjonalisering av karriereveiledning i Alta – mange på lag.

- Samhandling og samarbeid. Relevant og praktisk arbeid er viktig for motivasjon. Viktig å tenke helhetlige løp og utveksle informasjon tidlig. Finne alternative opplæringsløp for elever fra grunnskolen som vil ha problemer med ordinært løp. Skape mestring.
- Tilbudet ved Alta vgs. må være tilpasset behovet i regionen og dimensjonert tilsvarende. Bransjer har en jobb og motivere ungdom til jobb i deres bransje.

Grete Thomassen, leder Fagforbundet i Alta

- Sykepleierutdanning og ingeniørutdanning i Alta brer om seg blant nye grupper.
- Hvordan foregår læringen i offentlig sektor? Stor bredde i Fagforbundets medlemsmasse utdanningsmessig. Fafo-rapport.
- Helse, pleie og omsorg, skole og barnehage kjennetegnes av store statlige satsingsområder for kompetanseutvikling. I tillegg til lokale satsinger.
- Vedlikeholdspersonell (f.eks. vaktmestere), driftsoppgaver, kontor og adm. har ingen statlige satsinger og svært lite lokalt. Kompetanseutviklingen foregår på arbeidsplassen.
- Konsekvens: Gap mellom dem som får tilbud om formell og uformell kompetanseutvikling.
- Kollegabasert læring er utbredt, men kanskje ikke alltid like verdsatt. Her bør større fokus rettes.
 - Hvor mye legger vi til rette for læring i Alta kommune, fylkeskommunen osv.?
 - Legger vi til rette for lærlingeplasser, f.eks. helsefagarbeidere?
- Læring genererer ny læring. Se praksis og teori i sammenheng.
- Har vi nok fokus, og hvor har vi fokuset, på behovene og den utviklingen vi skal se framover?

Lars Hapalahti, lærlingeordningen Vest-Finnmark tverrfaglige opplæringskontor

- Lærlingen som del av opplæringsløpet i videregående skole. 4 år (2+2 eller det nye forsøket i Alta 0+4 – alle årene i bedrift).
- Lærekandidat – kompetansebevis. Økende trend i denne gruppen.
- Lærlingetiden avsluttes med fagbrev. Verdipapir. Markering og høytidsstund hos Alta kommune.
- Skoleveien 12 inneholder opplæringskontor hvor 16 fag er representert. Bastion i fagopplæringen i finnmarkssammenheng.
- Frisørfaget har mange lærlinger i Alta
- Bilfaget har snudd trenden og skapt økende og god rekruttering.
- Alta kommune har økt antallet lærlinger fra 22 til 30.
- Når du ansetter en lærling kan være trygg på at du har ansatt en person som kan faget sitt fra grunnen av og som kan være en kontinuitetsbærer i bedriften etter læretiden. Personen kan formes etter bedriftens behov og bringer ny kompetanse inn i bedriften.
- Utfordring: Lærebedriftene må bestrebe seg på å rekruttere veiledere til lærlingene. Behov som trengs å dekkes til hjelp for lærlingene.

- Lærlingelinstituttet har godt omdømme i samfunnet og som vi bør tilstrebe å bevare. Det er et stort pluss for et samfunn å ha mange typer lærlinger i sin midte.

Carsten Rolland, Institutt for idrett, UiT

- Instituttet springer ut fra 40 års idrettsutdanning og -forskning i Alta.
- Samarbeid med UiT med mål om å realisere en idrettshøgskole i Nord-Norge. I ferd med å bli en virkelighet nå. Samarbeid på tvers av fakulteter og faggrenser.
- Utdanning, forskning, formidling.
- Idrettens plass i samfunnet er lett å få øye på. Alle kommer i kontakt med idrett gjennom livet. Kompetanse viktig også for idretten. Utdanning på bredt nivå viktig.
- Friluftslivsutdanning viktig. Samarbeid mot reiseliv og naturguiding også relevant. Eksempel Svalbard 5 år. Nå satt i gang også på fastlandet. Tilbakemeldinger fra Svalbard om at dette treffer. Ønske om å videreutvikle dette også til skredområdet, nasjonalt og internasjonalt behov for kunnskap.
- Folkehelse. Inaktivitet som risikofaktor for helsen. Idrett viktig i denne sammenhengen.
- Kroppsøvfaget i skolen er en sentral innfallspunkt.
- Formidling og samhandling med lokale aktører, f.eks. idrettslag og Finnmarksløpet.
- Konkret forslag Alta kommune: Folkehelse, frisklivssentral, kan være et eksempel på samarbeidsarena inn mot institutt for idrett.

Nina Hermansen, Institutt for sosialfag, UiT

- Alta er blitt universitetsby og disse har gjerne partnerskapsavtaler universitet-kommune innenfor ulike fagfelt. UiT har etablert universitetskoler og helsefaglige utdanninger.
- Universitetsskolene skal løfte praksisdelen ved lærerutdanningen.
- Sosialfag representerer et nytt fagfelt inn i UiT. Gir mulighet for partnerskap med f.eks. Tromsø eller Alta kommuner. Likestille barnevern og sosialt arbeid med lærerutdanning og helsefag.
- Partnerskapsavtale som forplikter partene til praksisplasser (noe som mangler i dag) og felles forsknings- og utviklingsprosjekter.
- Ønsker tettere samarbeid med praksisfeltet.
- Alta er i vekst og har mange unge. Oppsøkende arbeid/utekontakter er godt forebyggende ungdomsarbeid. Samarbeid og spleiselag mellom kommunen, næringsliv og universitetet vil kunne gi Alta en kompetent utekontakt med blick for unges trivsel og helse på Alta sentrum.
- Barnevernstudenter Kirkenes. Studentpraksis i Sør-Varanger-skolen en suksess.
- Rus-/psykiatrifeltet sammen med befolkningsendringer krever at vi er i forkant og utvikler prosjekter som kan gjøre de offentlige tjenestene i stand til å møte nye utfordringer.
- Aktivt samarbeidet satt i system gjennom partnerskapsavtaler til gagn for universitetsbyene Alta og Tromsø bør være et mål.

Ketil Hanssen, Handelshøgskolen i Tromsø, UiT

- Siden oppstart lærerutdanning i Alta i 1973 har miljøet og vertsbyen vokst i en slags tilfeldig takt. Tilfeldig fordi det aldri har vært noen masterplan. I starten var det knapt nok samarbeid i det hele. I det siste har det blitt mye mer utviklet.
- Alta har høy andel innbyggere med midlere høy utdanning og arbeidslivet nyter godt av denne kompetansen. Hva gjelder lang høyere utdanning er situasjonen ikke like imponerende. Men tiltak er iverksatt og under planlegging.
- Økende andel unge tar høyere utdanning. Disse ønsker relevante jobber. Regionene konkurrerer ulikt med hensyn til befolkningsvekst. Regioner med attraktivt arbeidsliv er vinnere. Sterke aktører er dermed nødvendig, f.eks. North Energy eller Greig Seafood i Alta. Disse nevnes fordi de har bidratt til å skape en mentalitetsendring: Det er mulig å finne attraktive jobber i Alta som krever høy kompetanse. Næringslivet for disse kandidatene finnes.
- Universitetet har startet satsingen på regionen gjennom flere tiltak:
 - Idrettshøgskole
 - Handelshøgskole – mål om siviløkonomutdanning i Alta
- Trenger entusiasme lokalt!
- Ønskemål fra kommunen:
 - Være med å heie på universitet slik at siv.øk. blir en realitet
 - Fortsette strategien med å lokke bedrifter som etterspør høykompetent arbeidskraft
 - Fortsette arbeidet for Alta som et attraktivt bo- og arbeidssted for unge

Eva Jørgensen, Handelshøgskolen i Tromsø, UiT

- Ser fram mot og forbereder seg på siviløkonomutdanning i Alta.
- Utfordringer ift. forskning:
 - Jo flere mastergrader i Alta, desto større krav til forskning hos studenter og ansatte. Dette er bra!
 - Kunnskapen må være utviklende for Nord-Norge. Relevant og etterspurt forskning.
 - Alta er en innovativ region, men det foregår for lite forskning. Få bestillinger og lite pådriv fra private og offentlige aktører. Mye må drives fram internt.
 - Trenger hjelp fra eksterne. Utvikling og finansiering av forskningsprosjekter. Leverandør av problemstillinger til forskning som dekker behov i og bidrar til utvikling i Alta.
 - Si ja til å være informanter eller case når studenter eller forskere banker på døra.

Rune Sundelin, personalsjef Finnmarksfakultet, UiT

- Barndom i et Alta som var et lite kompetansemottakelig samfunn. Utdanning vel og bra, men lang og god praksis best. Var ikke aktuelt å flytte tilbake, men se hva som skjedde...
- Finnmarksfakultetet utdanner folk for framtida.
- Trenger Alta som et attraktivt samfunn å bo i og være student i.
- Hvorfor søker man seg til Alta?

- Link til frivillig sektor. Personlig interesse.
- Ikke nok med fin natur, nordlys eller godt fagmiljø. Link til frivillig sektor og fritidsinteresse har vist seg å være avgjørende.

Arild Røkenes, reiseliv, UiT

- Reiseliv handler om å skape opplevelser. Hvordan kan kommunen spille en rolle i det?
- Ulike roller:
 - Bedriftene skal skape opplevelsene.
 - Universitetet skal forsyne bedriftene med studenter og formidle forskning.
 - Kommunens viktigste oppgave er å legge til rette.
 - Rammevilkår for bedriftene. Støtt generelt.
 - Infrastruktur. Utnyttelsesrom for bedrifter og til glede for befolkningen.
- To eksempler:
 - Bygg taubane til Halddetoppen. Fantastisk utgangspunkt for frikjøring på ski. Produkt i verdensklasse.
 - Bygg sykkelstier. Eks. Park City satsing på mountain bike. Sykkel har gått forbi skiturismen. Spleiselag offentlig, næringsliv og frivillige.

Trond Svenøe, Høgskolen i Narvik

- HiN har vært etablert i Alta siden 1987. Forkurs og 1. år ingeniørstudie. Siden den gang utdannet 400 ingeniører med 1. år Alta. Viktig bidragsaktør til Alta og regionen. Ikke glem oss!
- Den fullverdige ingeniørutdanningen i Alta finnes allerede! I tett samarbeid med HiN. 125 ansatte. 44 studenter på 1. år. Gode resultater.
- HiN stor aktør på teknisk utdanning. Over 1600 teknologistudenter. 4. største utdanningsinstitusjonen i landet på teknisk utdanning. Bredde internt fagmessig.
- Kopling til kommunen og næringsliv i Alta:
 - Studentoppgaveskriving – tettere samarbeid med næringsliv og kommune. Mulig rekrutteringsarena.
 - Bacheloroppgave og masteroppgaver særlig.
- Ser positivt på framtidig samarbeid med UiT. Mulighet for innovasjon.

Sara Victoria Andersen, Álttá Sámi Giellaguovddáš - Alta samiske språksenter

- Språksenteret etablert 2006. Eies av kommunen 1/3.
- Visjon: Fremme, styrke og bevare samisk språk og kultur i Alta og synliggjøre den sjøsamiske kulturen. At Alta er en by i nord der samisk språk, historie og identitet for den plass den fortjener.
- Mange altaværingar har mistet sine samiske røtter og søker nå å finne tilbake til det samiske.
- Senteret har siden startet drevet språkopplæring, nå i samarbeid med Samisk høgskole. Populære kurs.

- Jobber også med dokumentering og synliggjøring av samiske stedsnavn og dialekter i Alta.
- Ved å satse på det samiske i Alta favner man alt!
- Alta ligger i kjerneområdet for sjøsamisk kultur. Det er en styrke. Samiske ressurspersoner er registrert, men førstehåndskildene faller fra. Kommunen bør sette alle krefter inn for å delta i dokumentasjonsinnhenting. Sjøsamiske stedsnavn, dialekter, fortellinger.
- Håp at Alta kommune i samarbeid med UiT, språksenteret og oss andre i framtida vil være en by med ry for et sted å lære seg samisk.
- Råd: Konkret samarbeid med etablerte aktører og institusjoner om konkrete prosjekter også innenfor det samiske.
- Språksenteret stiller gjerne sine ressurser til disposisjon og håper å få plass igjen på kommunens budsjett.

Rut Olsen, hovedutvalgsleder for næring, drift og miljø, Alta kommune

- Takk til universitetet for møterom. Ny rolle for Alta som universitetsby. På sin plass med en slik markering som i dag.
- Rektor ved UiT har vært mye i Alta. Det blir lagt merke til og er svært positivt.
- Takk for alle innspill. Nyttig arbeidsverktøy for oss politikere.
- Viktigheten av kompetanse i Alta er synliggjort.
- Rask utvikling i nord gjør kompetanse enda viktigere.
- Grunnlaget for fortsatt vekst i Alta er til stede.

Avslutning

Kommunens adm. arbeidsgruppe ved Andreas Foss Westgaard ga en kort orientering om prosessen videre.

Alle innspill fra planverkstedet vil bearbeides videre i regi av kommunen. Neste milepæl er et drøftingsnotat til rådmannens ledergruppe og videre til planutvalget med situasjonsbeskrivelse og forslag til mål og strategier for satsingsområdet kunnskap og kompetanse i kommuneplanens samfunnsdel. Endelig notat vil publiseres på kommunens hjemmeside og sendes deltakerne per epost. Dette vil utgjøre hovedinnholdet i planforslaget som sendes på høring før sluttbehandling i kommunestyret.

Kommunens nettside med siste nytt om rulleringen av kommuneplanens samfunnsdel er:

<https://www.alta.kommune.no/kommuneplanens-samfunnsdel.74158.no.html>